

Croatica XIX (1988) — 30 Zagreb

Izvorni znanstveni članak

Ivana Živančević

KRAKOVJAK U HRVATSKOJ I SLOVENAČKOJ POEZIJI

UDK 886.1-2:386.3

Krakovjak je u hrvatsku i slovensku književnost uveo Stanko Vraz (1810—1851). Znamenita njegova zbirka pjesama Djulabije, tiskana u Zagrebu 1840, napisana je u stilu toga popularnog poljskog strofnog oblika. Njime su se u tom razdoblju služili još Ivan Kukuljević i Simon Jenko.

Poznati poljski oblik umetničke poezije, krakovjak (krakowiak), nazvan tako po gradu Krakovu, potiče iz narodne poezije toga kraja. Iz poljske književnosti ušao je i u druge slovenske poezije početkom XIX veka, a naročito je bio popularan u hrvatskoj preporodnoj lirici.¹

Krakovjak je zapravo ples, poljska nacionalna igra kontaminirana s pesmom. Izvodi se u dvočetvrtinskom taktu sa sinkopiranim ritmom. Ovaj oblik bio je veoma popularan zbog svoje plesne ritmičnosti i pevljivosti, a i danas je živ u njegovom zavičaju. To je katren sa četiri šesterca i srokovima *abcb*, mnemotehnički veoma pogodan za pamćenje; pevao se na određenu melodiju, u kolu (horovodu), kao ruske častuške i naše poskočice i bečarci. Polovinom XIX veka Šopen je uveo krakovjak u umetničku muziku, a kao ples bio je omiljen u građanskom društvu ne samo u Poljskoj, već i u čitavoj Evropi.

Poljski krakovjak uneo je u jugoslovenske književnosti, slovenačku i hrvatsku, Stanko Vraz (1810—1851). Njegova najpoznatija pesnička zbirka *Đulabije*, »vijenac popjevaka dragoj i domovini« (venac ruža), objavljena u Zagrebu 1840. godine, napisana je u stilu, maniru i metričkoj shemi krakovjaka:²

Sred zemlje slovinske
bil se grad vidjeva,
U tom bijelom gradu
ponosita djeva.

Vraz je bio pasionirani sakupljač i proučavalac folklora, upravo je u to doba izdao jednu zbirku slovenačkih narodnih pesama.³ Osim toga, bio je oduševljeni slovenofil, znalac svih slovenskih jezika i književnosti, pa se veoma rano upoznao i s poljskom nacionalnom lirikom.⁴

¹ Svetozar Petrović, *Stih*, u: *Uvod u književnost*. II dopunjeno izdanje. Urednici Fran Petre i Zdenko Škreb. »Znanje«, Zagreb 1969, str. 335—336.

² Milorad Živančević, *Povijest hrvatske književnosti. Ilirizam*, »Liber—Mladost«, Zagreb 1976, knj. 4, str. 94—98. Nadalje citati prema: Stanko Vraz, *Pjesnička djela. I. Đulabije*, priredio Slavko Ježić, JAZU, Zagreb 1953.

³ *Narodne pjesni ilirske*, koje se pjevaju po Štajerskoj, Kranjskoj, Koruškoj i zapadnoj strani Ugarske. Skupio i na svjet izdao Stanko Vraz. Razdělak I. U Zagrebu, K. p. ilir. nar. tiskarna Dra Ljudevita Gaja, 1839. Njegova bogata rukopisna zbirka (II deo) predstavlja temelj velike edicije dr Karla Šterkelja *Slovenske narodne pesmi*, I—IV, Ljubljana 1895—1923.

⁴ Vid. Branko Džakula, *O književnoj kulturi Stanka Vraza*, Građa za povijest književnosti Hrvatske, Zagreb 1968, knj. 29, str. 381—424, i posebno Milorad Živančević, *Stanko Vraz i Polacy*, Rocznik Zakładu Narodowego im. Osslińskich, Wrocław 1972, knj. VII, str. 271—300.

Poreklom Slovenac iz Štajerske, Vraz je do 1835. godine pisao isključivo slovenački, a zatim se opredelio za srpskohrvatski književni jezik i pristupio ilirskom pokretu.⁵ Već tada su ga privukli živi, jednostavni i melodični stihovi krakovjaka: još kao sasvim mlad početnik preveo je na slovenački čitavu zbirčicu.⁶

Vrazovi slovenački krakovjaci nastali su po svoj prilici 1834—1835. godine. Uobličeni su u izvesnu tematsku celinu, pod naslovom *Krakovjaci*:

1.

Da bote poznali pravega Poljaka,
bodem vam plesaje zapel krakovjaka.

2.

Kakor lastno dušo, ljubil sem te, d'vica,
al ker nimam d'narjev, ne boš mi ženica.

3.

Da bi me z enakim srčecem ljubila,
ne bi tvojih ustnic kušovat' branila.

4.

Kol'kor kapljic morje in 'ma zvezdic nebo,
tol'ko 'mam radosti, deklica, jaz s tebo.

5.

Siv racak splavuje sred globoke vode,
zato tak je vesel, al mene v srci bode.

6.

Ljudje si golčijo, (kaj to njim na škodi?)
kaj pajbiček mladi k svojoj ljub'ci hodi.

7.

Dekle, kjer stanuješ, leto bom vpomladil,
tebi bom pred oknom belih rož nasadil.

8.

Mir srce želi si, zlata se ne loti,
lahko zadovoljno v kakem koli koti.

---

⁵ Fran Petre, *Poiskus ilirizma pri Slovencih (1835—1849)*. Izdala Slovenska matica v Ljubljani, 1939.

⁶ Stanko Vraz, *Slovenska djela*. Priredio Anton Slodnjak. Knj. II, JAZU, Zagreb 1952, str. 108—113. Pesnik je na slovenački prevodio ukrajinske »kolomijke«, slične krakovjacima (na istom mestu, str. 114—117).

9.

Lepa s', d'vica, lepe tvoje sive oči,
le pri tvojih b' mojim najt' miru b'lo moči.

10.

Sveti mesec, sveti gor' med zvezdicami,
meni pa je najraj' ljub'ca med d'vicami.

Ovakvih krakovjaka kod Vraza ima ukupno pedeset na slovenačkom jeziku⁷ i oni predstavljaju izbor iz veće zbirke od oko sedam stotina krakovjaka sabranih u tada popularnoj knjizi VACLAVA Zaleskog *Poljske i ruske pesme naroda Galicije* (Wacław Zaleski, *Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego*. Z muzyka instrumentowana przez Karola Lapińskiego, Lwów 1833). Ovu knjigu je Vraz imao u svojoj biblioteci (iz nje je prevodio i ukrajinske kolomijke), spominje je i u predgovoru svoje zbirke narodnih pesama iz 1839. godine. Kao što se vidi, uz tekst su bile pridodate i note, što je značajno, jer je Vraz, koji je i sam bio muzički obrazovan i beležio melodije narodnih pesama,⁸ mogao na taj način osluškivati njihovu izvornu muziku.

Već u prvoj kitici Vraz pokazuje da mu je dobro poznat krakovjak, koji se igra uz pesmu (»bodem vam plesaje zapel krakovjaka«). Ali pesnik nije samo prevodio, već je pažljivo birao strofe koje se nadovezuju u nekom logičnom poretku, ispoljavajući sopstveni romantični ukus i štimung (»ljubezen brez nade in nada brez čina«) i, pre svega, izrazitu sklonost ka erotici.

Zanimljivo je da su krakovjaci ovde grafički raspoređeni kao dvanaesteraki distisi. Tako je pisao i svoje prve originalne hrvatske *Đulabije* (1836) koje nose poljski moto, takođe napisan na isti način:

Plynie, woda, plynie, po kamykach huczy,
kto nie umie wzdychać miłość go nauczy.

Krakowiak

Međutim, u popratnom pismu Ivanu Mažuraniću, kome je poslao ove svoje prvence na ocenu, s molbom da ih objavi u »Danici ilirskoj«, dao je precizno uputstvo kako da se ovi stihovi štampaju: »Razsječite struke, i načinite iz Poljskoga *motta*, sostojećeg sa dvuih strukah, četiri i sa sledećih početimih — osam.«⁹ Drugim

⁷ O tome je posebno pisao Fran Ilešić: *Iz Vrazove slovenske literarne zapuštine. Vrazovi krakovjaki*, Časopis za zgodovino in narodopisje, XXV, 1930, str. 133—145.

⁸ Davorin Beranić, *Vrazovi zapisi narodnih melodij*, Časopis za zgodovino in narodopisje, Maribor 1910, sv. 3/4, str. 232—270.

⁹ Milivoj Šrepel, *Vrazova pisma*, Gradja za povijest književnosti hrvatske, Zagreb 1897, knj. I, str. 240—245.

rečima, to jednostavno znači da je razlog ovakvog rasporeda stihova bio isključivo tehničke prirode (ušteda u prostoru), što dalje znači da su Krakovjaci, odnosno *Đulabije*, pogrešno odštampani u Vrazovim sabranim delima kao distisi.

Iako stihovi nisu uvek srećno prevedeni na slovenački, lako se identifikuju. Neki se i danas pevaju u Poljskoj, na primer:

Komu miesiac świeci,
a mnie świeca gwiazdy,
Kogo jeden kocha,
a mnie kocha każdy.

Vrazov prevod:¹⁰

Komu mesec sveti,
meni zvezdic traki,
Koga eden ljubi,
mene ljubi vsaki.

Ima primera i dvostrukog prevoda, na liniji: poljski-slovenački-hrvatski, samo što u ovom poslednjem slučaju Vraz sasvim prisvaja tekst, potpisujući ga kao sopstvenu tvorevinu.

Original (koji Vraz citira kao moto uz prvu hrvatsku verziju *Đulabija* 1836. godine, kasnije moto drugom delu, godine 1837):

Plynie woda, plynie,
po kamykach huczy,
Kto nie umie wzdychać,
miłość go nauczy.

Slovenački prevod:¹¹

Teče voda, teče,
po kamenju ruči,
kdor ne ve zdihovat',
ljubav ga nauči.

Hrvatski prevod:¹²

Plije voda, plije,
po kamenju buči,
Tko uzdisati ne zna,
ljubav ga nauči.

(*Đulabije*, II, 11)

¹⁰ Slovenska djela, II, str. 113, br. 47.

¹¹ Slovenska djela, II, str. 113, br. 44.

¹² Pjesnička djela, I, str. 92.

Uz to je (pod istim brojem) Vrazov dodatak:

O ljubavi, ti si
mene naučila,
u što je kaljena
tvoja travna strila.

Prvi je upoznao svet s krakovjacima češki pesnik František Ladislav Čelakovský (1799—1852), preko svoje čuvene zbirke *Slovanské národní písně* (I—III, Praha 1822, 1825, 1827). U Vrazovo doba ugledao se na te krakovjake drugi češki pesnik, Jaroslav Langer (1806—1846), koji je svoje imitacije počeo da objavljuje 1835. godine u časopisu Českého Museum (bio je to Vrazov omiljeni časopis, koji će mu poslužiti kao uzor za *Kolo*). Zanimljivo je da Langerove *České Krakováčky* i Vrazove *Ďulabije* imaju isti poljski moto: »Kto nie umie wzdychać — miłość go nauczyl!« (Ko ne ume da uzdiše, ljubav će ga naučiti). Srodnost Vrazove i Langerove krakovjačke poezije prvi je osetio J. V. Frič, Vrazov savremenik i prijatelj, ukazavši na neke paralele:¹³

Mirišuć najljepšim
cviećem zavičaja,
dielite s', vjetrići,
put onoga raja!
Pa joj se na čelo,
lica svaki spusti,
šapćuć: »Dolazimo
š njeg'vih željnih usti.«
(Ďulabije, II, 25)

Let', o let' vetýrku
Až do udychaní,
Pres ty všecky lesy
K té vysoké báni:
Vyzrad' ty, co studu
Jevit možno není,
A dones jí, dones
Prvnípolíbení!
(České krakováčky, 28)

Oj vi gusti luzi
i visoke gore,
dignite vi svoje
zelene zastore!

---

¹³ J. V. Frič, *Paměti*, Prag 1886, knj. II, str. 112. Uporedi sledeću belešku.

Da se nepokojna
duša osvjedoči,
gdje su slatka usta
i one crne oči.

(Đulabije, II, 105)

Ach vy tmavé háje,
A vy hory doly!
Kamokoly zalezu,
Všude srdce bolí;

Zjev pak se mi, zjev se
Pro mou velikou lásku!
Zdráv sem, jak tě spatřím
Podivný obrázku!

(České krakováčky, 32)

Prema tome, *Đulabije* bi po obliku bile neka imitacija imitacije.¹⁴ Ali nije tako. U citiranim odlomcima ima vrlo malo prave sličnosti, a više podudarnih tipičnih situacija. Ako i ima sličnosti, obema tvorevinama, logičnije, mogao je biti zajednički izvor poljski original.

Razume se, Vraz je poznavao i Čelakovskoga, kome je pisao tih dana: »...razabравši, da ste onako isto svoj umotvor razredili, kao ja moje Đulabije, scijenio sam nekakov *touchement* između Vaše i moje Vile naći, te sebe već u duhu za *bel-ésprita* držati, nu sada vidim da nema nikakvoga sudaranja u istih pjesmicah... Moja vila odgojila se u bašti narodnje poezije, budući sam imao sreću roditi se i odrasti u jednom kraju Slovenstva, gdje se može bit najviše pjeva. Tako su mome srcu omilile one proste pjesme, koje sam počeo kasnije sabirati i takovrsnima pjesmami ostale slavenske braće savnivati«.¹⁵

Pesnikovu izjavu da »nema nikakvog sudaranja«, tj. dodira između njega i Čelakovskog, ipak, treba s rezervom primiti. U njegovoj slovenačkoj zaostavštini nalaze se pesme sa sličnim motivima, pod naslovom *Izvirne na način krakovjakov*:¹⁶

Kukov'ca, kukov'ca
v bukovji kukuje,
rad bi se popeval,
ljuba me ne čuje,

¹⁴ Dr Branko Drechsler (Vodnik), *Stanko Vraz. Studija*. Izdala Matica hrvatska i slovenska, u Zagrebu 1909, str. 50—52.

¹⁵ *Děla Stanka Vraza*. Peti dio. Pjesme, pabirci, proza i pisma. (Priredio Franjo Petračić), Matica hrvatska, Zagreb 1877, str. 205—206.

¹⁶ Na ovu paralelu prvi je ukazao Ježić u predgovoru *Đulabija*, nav. d. str. 20—21.

Prepelička poje
v noći tihem polji,
popevaj si, popevaj,
srčecu bo bolji.

Langer:

Zezulička smutně
Na buku kukala:
Abych si dal pozor,
Bys se mi newdala.
Kukukú kukúku
Ach kukú kukúku —
Komu daš srdečko,
Tomu též dey nuku.

(České krakováčky, 14)

Kako je Vraz dalje razvijao motive, transmisijom iz slovenačke u hrvatsku varijantu, može se još istraživati. Na primer:

Oči so ti lepe,
ustni pa rumeni,
zanje so fantje
na smrt ti pripravljeni.¹⁷

Aj, usta, aj usta,
vi ruže mog ljeta!
aj oči, aj oči,
vi sunce mog svijeta!
Vi ste divnom krasom
momka nadigrale,¹⁸

I pored svega, međutim, najmanje je pažnje dosad poklonjeno poljskoj dimenziji Vrazove »djulabijske« lirike (Vraz, naime, đulabijama naziva upravo svoje krakovjake, a ne samo određenu zbirku). Ne treba zaboraviti da je pesnik izvrsno znao poljski jezik, tako da je čak iz njega davao časove učenicima.¹⁹ Videli smo

¹⁷ Slovenska djela, II, str. 110.

¹⁸ Pjesnička djela, I, str. 92.

¹⁹ U pismu Ismailu Sreznjevskom, iz vremena kad je pisao *Đulabije*, Vraz se izričito hvali: »Dolazi svaki dan na večer od 5—7 sati h diaci iz različitih stranah domovne naše mladići. ... Počeo sam takodjer njima Poljski čitati i nastavljati jih u gramatici. Ti pitaš, zašto baš Poljski? Opet s dvojega uzroka. Prvo: što je Poljsko najoddaljenje narječje slavensko; tako da učeći to narječje će ključke dobiti od ostalih narječjah, koja između ovoga i našega stoje« (Milorad Živančević: *Prepiska Sreznjevski—Vraz*, Zbornik za slavistiku, N. Sad 1980, knj. 19, str. 96—97).

već da je prve krakovjake prevodio na slovenački iz poljskog izvornika, iz zbirke Waclava Zaleskog poljskih galicijskih narodnih pesama; prevodio je iz primerka koji je za slovenačku literarnu družinu u Gracu kupio Štefan Kočevar.²⁰ Za pesme se istog terena zanimao se i kasnije, kad je pisao *Đulabije*, pa je naručivao originalne tekstove iz Lavova: *Pieśni ludu polskiego w Galicyi* (1838); ovu knjigu poslao mu je na dar Karel Zap.²¹

Melodija krakovjaka dugo će zvučati u pesnikovom sećanju, da se konačno uobliči u stihovima *Đulabija* (u rasponu od 1836—1840). Zbirka u definitivnoj verziji ima četiri dela, od kojih svaki u zaglavlju ima kao moto po jednu strofu krakovjaka u originalu. »Čitav puls *Đulabija* određuju ovi raspjevani, pohrvaćeni stihovi poljske narodne pjesme, koji se mestimice utkivaju u tekst, tj. ponovno javljaju u njemu podsjećajući na uvertirni moto, ovoga puta kao gotovo doslovni prepjev«. ²² Pored navedenih, evo još primera, koji to nepobitno potvrđuju:

Dolina, dolina
w dolinie potoczek —
Nie moze zapomnieć
dziewki czarnych oczek.

(*Krakowiak*)²³

U dolu, u dolu
do tri hladna vrela:
Ah, ne mogu zabit
njena lica bijela.

(*Đulabije*, I, 3)²⁴

²⁰ Slobdnjak, u napomeni uz *Slovenska djela*, nav. d., str. 248. Pesme je oglašila Danica ilirska: »Piesni polskie i ruskie ludu Galicyjskiego z muzika instrumentowana przez Karola Lipińskiego, zebrał i wydał Waclaw z Oleśka, we Lwowie nakładnem Franciszka Pillera 1833. 8. 516 str., polag toga jedan zvezak napěvov ili melodiih s notami. — Sbirka ta jest tak u prizoru pėsamah, kak navlastito također u prizoru slavenske mužike sasvim novi i dragocēni prispěvak za blagajnicu Slavjanske narodnosti. (Danica Horvatska, Slavonska i Dalmatinska, I, 1835, br. 45, str. 280).

²¹ Paul Karel: *Dopisy českoslovanských spisovatelů Stanku Vrazovi a Ljudevitu Gajovi*, Praha 1923, str. 59. Podrobnije o ovom odnosu M. Živančević, *Stanko Vraz i K. V. Zap*, Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, 1968, knj. XI, sv. 1, str. 261—277.

²² *Povijest hrvatske književnosti*, nav. d., str. 95.

²³ Moto g. 1836, *Pjesnička djela*, I, str. 49.

²⁴ Na istom mestu, str. 50.

Vrazov dodatak:

Lica, oči, usta —
tri riječi malene,
al se od njih rodiše
pjesni nebrojene.

Dalje:

Juz sie jesień kończy
liście z drzewa leci:
Gdzie sie swoje kocha,
niepotrzebny trzeci.
(*Krakowiak*)²⁵

Jesen se naklanja,
lišće s grana lijeće:
Gdje se dvoje ljubi,
nij' potrebno treće.
(*Đulabije*, III, 9)²⁶

Vrazov dodatak:

Ah, moj listopade,
dalko se odstranio,
jer si mi najljepši
cvijet ljeta stamano!

Kao što se vidi, nije u pitanju samo moto koji ukazuje čitaocu na poreklo inspiracije i daje ton pojedinim poglavljima, nego su i konkretne strofe doslovno prevedene s poljskog i sakrivene između Vrazovih originalnih stihova.

Đulabije su tipični romantični kanconijer ljubavne poezije, retke u ilirizmu. To nam kazuje već njihov glavni moto: »I sun'd my heart in beauty's eyes (Byron)«! I krakovjaci po pravilu imaju erotsku sadržinu. Vrazove pesme, međutim i kad su imitacija ili parafraza, imaju u osnovi istinit lični doživljaj nesrećne ljubavi: »Prvi je dio krakovjački lepršav i vedar, u drugom se javljaju uzdasi, u trećem rezignacija — i tako je paralelno: u izvorniku, zatim prijevodu i napokon u novoj građevini, koja je zapravo niz Vrazovih varijacija na zadane poljske teme. Razumije se, u pitanju je prije svega intonacija pojedinih poglavlja, koja odražava raspoloženja: sad vragoljasto, sad čeznutljivo i na kraju turobno. Oko toga je spleten novi sadržaj, koji slika vlastiti doživljaj.«²⁷

²⁵ Moto g. 1838—1839, na istom mestu, str. 131.

²⁶ Na istom mestu, str. 134.

²⁷ Živančević, nav. d., str. 97.

Vrazove *Đulabije* bile su ogromno popularne i omiljene u svoje doba. Njihov oblik, već dobro poznat kao krakovjak (kako ga je izričito nazvao Vraz, potpisujući citate u zaglavlju poljskom ortografijom: »Krakowiak«), nasledovali su u hrvatskoj književnosti manje značajni pesnici, kao Antun Nemčić (1813—1849) i Ivan Kukuljević (1816—1889).²⁸

Kukuljević je na primjer, svoje *Ilirijanke* nesumnjivo gradio po istom modelu po kome i Vraz svoje *Đulabije*; to je krakovjak tipa »Dolina, dolina, w dolinie potoczek...« Upravo ovaj krakovjak nalazi se, neznatno prilagođen, i u njegovoj poeziji:

Dolina, dolina!
Po njoj teče voda,
Pokraj vode s ljubom
Mladi Ilir hoda.²⁹

I njegove *Slavjanke* pisane su krakovjakom, a neke čak sadrže poljske teme, vezane za legendu o Kraku i grad Krakov:

Krakove! Krakove!
Ti baštino Kraka,
Ti slobode Poljske
I zipka i raka.
Ti susjede tužni
Humka Košćuškova,
Kog zahvalni narod
Suzami okova.
Otvori, o grade,
Grobne tve pećine,
Neka tu saberu
Oci svoje sine.
Nek ih tu nauče
Ljubit Poljsku drugu,
U širem, slobodnom
Slavjana okrugu.³⁰

U slovenačkoj književnosti tradiciju je nastavio, svakako pod neposrednim Vrazovim uticajem, Simon Jenko (1835—1869). Izvor njegovoj poeziji, kao i kod prethodnika, bila je erotika u spoju sa prirodom, uz snažno rodoljubivo osećanje. Iako je u suštini ova njegova poezija »odlučan korak dalje od Prešernove klasično-ro-

²⁸ Sv. Petrović, nav. d. str. 336.

²⁹ I. K. S. (Ivan Kukuljević Sakcinski), *Ilirijanke*, »Danica ilirska«, VII, 1842, br. 41, str. 162.

³⁰ *Slavjanke* od Xa. U Zagrebu 1848. Tiskom Franje Župana. (88 str.)

mantične poezije« (Slobodnjak),³¹ očigledno je da su *Slike* i po formi i po sadržini tipični krakovjak:

Priroda se budi,
talasa se živa;
znana čuvstva kaže,
što nebo pokriva.

I srce razume
čudne razgovore,
cvetovi i zvezde
kad medj sobom zbore.

Budi se kamenje,
osećaje moje
sa mnoom čuti, sa mnoom
glasne pesme poje.

U istom duhu i maniru napisan je ceo istoimeni ciklus (*Ob-râzi*, 1857).³²

Tako je poljski krakovjak ušao u hrvatsku i slovenačku poeziju. U oba slučaja posredovao je Stanko Vraz: najpre kao mlad pesnik u slovenačkoj književnosti, zatim kao zreo pesnik u hrvatskoj književnosti. Međutim, i pored pojave nekolicine epigona, interesovanje za ovaj stih u južnoslovenskoj lirici ostalo je ograničeno na XIX vek.

SUMMARY

KRAKOWIAK IN CROATIAN AND SLOVENIAN LITERATURE

Well-known Polish form of artistic poetry, *krakowiak*, named after the city in Poland — Krakow, has come down from the folk literature of that region. From the Polish literature it enters in other Slavic literatures at the beginning of the 19th century. At that time it was especially popular in Croatian lyric poetry. In fact, *krakowiak* is a Polish national folk dance joined with song. It is performed in two quater note measure with syncope. In the middle of the 19th century Chopin installs *krakowiak* in classical music. In poetry it has a form of a quatrain with four hexameters and rhyme: *abcb*. Polish *krakowiak* was introduced in Croatian and Slovenian literature by Stanko Vraz (1810—1851). His famous collection of poems, *Đulabije*, printed in Zagreb in 1840, was written in the style and the manner of *krakowiak*.

³¹ A. Slodnjak, *Jenko Simon*, u: Jugoslavenski književni leksikon, Novi Sad 1971, str. 177.

³² Simon Jenko, *Poezija i proza*. Izbor: Dr France Bernik. Prevod: Dr Milorad Živančević, Matica srpska, Novi Sad 1975, str. 87—107.